

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Meie 09.06.2024 nr 5.2-2/17857-1

Soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste seaduse eelõu

Sotsiaalkindlustusametile teadaolevalt on hetkel kooskõlastamisel [soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste seaduse](#)¹ eelõu. Kahtlemata on soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste edendamise teematõstatus oluline ja seejuures on isikute ebavõrdne kohtlemine ja diskrimineerimine juba põhiseadusest tulenevalt keelatud (PS § 12). Siiski soovime käesolevaga ära markeerida mõned tähelepanekud, mis meil eelnõud lugedes tekkisid.

1. Peame oluliseks, et soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste edendamisel seataks eesmärgiks ka bürokraatia, haldus- ja töökoormuse vähendamine. Seetõttu palume hinnata, kas näiteks eelnõu § 11 lõike 2 punktis 9, § 11 lõikes 4 toodud kohustused peaksid olema niivõrd detailsed ja imperatiivse iseloomuga või võiks siin olla jäetud suurem paindlikus soolise võrdsuse ja võrdse kohtlemise edendamisel (vältimaks uusi kulusid).
2. Eelnõu § 1 lõike 2 kohaselt kuulub kaitstud tunnuste hulka sugu ja sooline identiteet. Meie hinnangul vajaks sellega seonduvalt täpsustamist, et millisest hetkest alates tuleks ühte või teist tunnust käsitleda kaitstavate tunnuste all. Näiteks millisest hetkest alates on lapse puhul kaitstava sootunnusena käsitletav ka tema sooline eneseväljendus ja kuidas tuleks käsitleda olukordi, kus esinevad erinevate kaitstavate tunnuste kollisioonid (nt soo, soolise identiteedi, soolise eneseväljenduse ja sootunnuse kollisioon) ja/või tegu on ühtlasi piiratud teovõimega isikuga. Lisaks laste heaolu eest seisva asutusena palume analüüsida, kas ja kuidas võib määratlemata õigusmõistena soolise identiteedi ja sooline eneseväljendus riivata teiste isikute, eelkõige laste huve näiteks koolides, avalikes spordiasutustes riietus- ja pesuruumide kasutamisel vmt. Kas soolise eneseväljenduse seaduse kaitsealasse kuulumine võib riivata laste heaolu, kui vastassoost isik enne ametlikku soovahetust nõuab oma soolise eneseväljenduse kaitsmist, s.h riietus- ja pesuruumides vm analoogsetes olukordades? Kindlasti on see asjaolu, mis vajab läbimõtlemist, mida tähendab soolise identiteedi ja soolise eneseväljenduse kaitsmine praktikas, et ei riivataks laste heaolu ja nende füüsilist puutumatust.
3. Eelnõu § 8. Teeme ettepaneku kaaluda, kas puudele uue termini omistamine on vajalik või saaks siin viidata PISTS § 2 lõikele 1. Erinevate terminite kasutamisega kaasneb andmete eriliigiline kogumine, mida saaks olemasolevate terminite kasutamisega vältida.
4. Eelnõu § 9 lõige 6 ja § 11 lõige 2 punkt 5. Iseenesest me toetame printsiibis soolise võrdsuse tasakaalu eesmärgi saavutamist, kuid teeme ettepaneku lisada nende kohustuste juurde klausel „võimalusel“. Ehk võrdse arvu naiste ja meeste teenistusse võtmine ning ka näiteks komisjonide sooline tasakaal ei peaks olema absoluutne kohustus, vaid selle poole saaks püüelda võimaluste piires. Seejuures teistpidi mitte

diskrimineerides neid inimesi, keda kandideerib teatud teenistuskohdadele rohkem või keda töötab asutuses rohkem/vähem.

5. Eelnõu § 11 lõige 2 punkt 8. Juhul kui soolise võrdsuse ja võrdsete võimaluste edendamiseks on vaja koguda spetsiifilisi andmeid, siis tuleks vältida andmete eraldi käsitsi töötlemist (s.h edastamist), ühtlustada sellekohane andmete töötlemine üleriikliku statistikaga ja arendada vajalikul määral infosüsteeme. Näiteks kui valitsusasutuste puhul peetakse vajalikuks täiendavate andmete kogumist, siis võiks üheks lahenduseks olla RTIP-i funktsionaalsuse üle vaatamine.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Maret Maripuu
peadirektor

Andrus Jürgens
57833628, Andrus.Jurgens@sotsiaalkindlustusamet.ee

Marge Märgi
54720389, Marge.Magi@sotsiaalkindlustusamet.ee